

Geïntegreerd telen in chrysant kan,

Diglyphus isaea en Trigard was afgelopen zomer een sterke combinatie tegen mineervlieg.

Met de opmars van assimilatiebelichting is de bestrijding van plaaginsecten niet makkelijker geworden. Het klimaat is veranderd en de teelt is nog intensiever. Dit speelt vooral spint en mineervlieg in de kaart. De huidige bestrijdingstechnieken zijn ontoereikend en met het smalle middelenpakket moeten we zoeken naar een andere benadering. Zo gaat het niet lukken.

TEKST EN BEELD: MARTIN ZUIJDERWIJK, SYNGENTA BIOLINE

De huidige knelpunten voor geïntegreerd telen zijn niet nieuw en er is in het verleden al het een en ander uitgetest. Mogelijke ondersteunende oplossingen zijn insectengaas in de luchtramen, resistente of minder gevoelige rassen en verbetering van de huidige gewasbeschermingstechnieken.

Vooraf op het gebied van de geïntegreerde gewasbescherming is al veel onderzoek gedaan en is daarom ook zeker niet nieuw. De laatste jaren is er echter een behoorlijke vooruitgang geboekt.

insecten-
gaas

Andere aanpak

In het verleden is er in de sierteelt veel gekopieerd vanuit de groenteteelt. Dit leverde echter niet het gewenste succes op. Met name de chrysantenteelt is met haar korte teeltduur en de lage tolerantie van plagen niet te vergelijken met de groenteteelt.

Syngenta heeft zich vier jaar geleden intensief bemoeid met de geïntegreerde bestrijding in chrysant. Mede door het wegvallen van Pentac, was een toename van spint een eenvoudige voorspelling. Daar hadden we geen glazen bol voor

nodig. We moesten dus met iets komen wat de spint te lijf gaat, ook onderin het gewas. Geïntegreerde bestrijding zou hiervoor de mogelijkheden moeten geven.

Gewasbeschermingsprogramma

Met de kennis van de natuurlijke vijanden en de mogelijkheden van de synthetische middelen is (na wat vallen en opstaan) een geïntegreerd gewasprogramma speciaal voor chrysant opgesteld. De teelt is daarbij ingedeeld in een start-, groei- en eindfase.

De startfase (de eerste twee weken) wordt gebruikt om de teelt zo schoon mogelijk te beginnen. Eén of twee behandelingen Vertimec kunnen heel wat trips, spint en mineervlieg de das om doen.

In de geïntegreerde groeifase (derde week tot twee weken voor oogst) worden de natuurlijke vijanden gebruikt in combinatie met een chemische ondersteuning. Bijvoorbeeld Digline i (sluipwesp Diglyphus isaea) en Trigard samen tegen mineervlieg-larven. In deze groeifase is de plaagdruk beheersbaar te houden of zelfs uit te roeien.

De eindfase wordt gebruikt om nog eventueel aanwezige plaaginsecten de das om te doen, want het uitgangspunt blijft een schoon en kwalitatief hoogstaand product te oogsten.

Het gewasbeschermingsplan is niet een kwestie van moeten inzetten. Het inzetten is afhankelijk van wat er op de signaalplaten en in het gewas gevonden wordt. Het is dus niet een kwestie van de tuin volpompen met beesten.

De praktijk

Op dit moment is naar inschatting zo'n 150 ha gestart met de geïntegreerde teelt op basis van bovenstaand programma, terwijl dit een jaar geleden nog minder dan 10 ha was. De voornaamste redenen voor dit succes zijn de goede bestrijdingsresultaten op de plagen spint en mineervlieg. Beide plagen zijn het afgelopen seizoen succesvol geïntegreerd bestreden daar waar alleen synthetische middelen te kort kwamen.

Trips zijn minder nadrukkelijk aanwezig geweest. Maar ook daar zijn goede mogelijkheden voor. Moesten we in 2002 en 2003 in het LTO/Syngenta-project nog

— gewaspro-
gramma

— sluipwesp

— 150 ha
geïntegreerd

maar vergt andere benadering

GEÏNTEGREERD GEWASPROGRAMMA CHRY SANT												
TEELT IN WEKEN												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
STARTFASE			GROEIFASE				EINDFASE					
SPINT	VERTIMEC + SPIRIDICLOFEN			PHYTOLINE P/ AMBLYLINE CU GEMINI								
CORRECTIE				BIFENAZATE, HEXYTHIAZOX				VERTIMEC/TEBUFENPYRAD				
TRIPS	VERTIMEC (+ LOKFRUCTOSE)			AMBLYLINE CU GEMINI								
CORRECTIE				EXHIBITLINE F/ VERTICILLIUM LECANII+ADDIT, VERTIMEC				CARBOFURAN				
MINEERVLIEG	VERTIMEC			DIGLINE I								
CORRECTIE				TRIGARD				DELTAMETHRIN, METHOMYL, ESFENVALERAAT				
BLADLUIS				APHILINE C, APHIDOLINE A								
CORRECTIE	PLENUM			PLENUM, PIRIMOR, TRIAZAMAAT				IMIDACLOPRID, CARBOFURAN				

afhaken vanwege de trips en spint, nu is dat probleem mede opgelost door inzet van Amblyline cu gemini. Dit kweekzakje van de roofmijt Amblyseius cucumeris is speciaal voor chrysant ontwikkeld, zodat het onder frequente beregeningscondities duizenden roofmijten gedurende de hele teelt blijft produceren. Deze tripsroofmijt eet namelijk ook veel jonge spint en spint-eieren en vormt hiermee de basis voor de spint- en tripsbestrijding in het voorjaar.

Goede ervaringen van telers

De bedrijven die nu de ervaring hebben, geven aan vooral meer rust en zekerheid op het bedrijf te hebben. Dit komt mede doordat de telers veel bewuster met gewasbescherming bezig is. Ze zien bijvoorbeeld dat de natuurlijke vijanden (onderin) uitstekend werk verrichten, wat de beperkingen van de bestaande spuittechniek ruim compenseert. Verder zien ze de gevoeligheid van insecten voor synthetische middelen terugkeren. Hierdoor is makkelijker en trefzekerder te corrigeren indien dat nodig is. 'Een gewaarschuwd mens telt voor twee', geldt zeker ook voor gewasbescherming. Als u weet, wat er zich afspeelt in het gewas, kunt u daar makkelijker op reageren. Hierdoor bespaart u onnodige kosten. De waarnemingen op de signaalplaten en in het gewas leveren dan ook de basisinformatie voor een succesvol verloop van de geïntegreerde gewasbescherming. Dat betekent dus: alleen iets inzetten als het nodig is.

Rendabel

Vaak vragen telers of het systeem rendabel is. Voor een teler die geen problemen heeft met de huidige chemische gewasbescherming en alleen naar de kostprijs per vierkante meter kijkt, zal het op korte termijn meer kosten. Voor de wat langere termijn is het wel zinvol dat resistentie wordt voorkomen.

Telers die met een lastige plaag te maken hebben, hebben er zeker baat bij. De kostprijs is hoger, maar het gewichtverlies van een paar gram door een spintaantasting of een afkeuring op de veiling door mineervlieg is snel terugverdiend. Door deze methode hoeft een teler minder te spuiten. Ook dat spaart kostbare tijd ('s avonds of in het weekend), middel en groeiremming. Uiteindelijk gaat het erom, wat je als teler eraan overhoudt.

Aandachtspunten

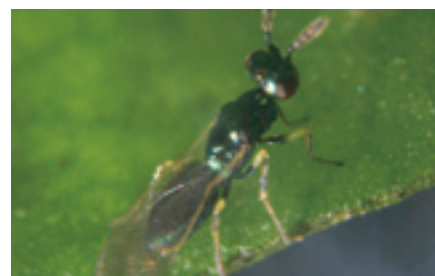
Overschakelen naar geïntegreerd telen is niet zo iets als het kopen van een andere auto. U zult zelf ook tijd en kennis moeten investeren om het ook goed voor elkaar te krijgen. Het is een omschakeling, een mentaliteitsverandering, waar u, maar ook uw personeel, mee te maken krijgt. Verder is het opvangen van hoge aantallen trips of bladluis door invlieg nog erg lastig. Hier moet nog verder aan worden gewerkt. Houd ook rekening met nawerking van sommige synthetische middelen. Niet alle middelen kunt u in combinatie met natuurlijke vijanden gebruiken. Verder onderzoek is noodzakelijk om tot

Werken met natuurlijke vijanden betekent geen kwaliteitsverlies voor het product.

De rode roofmijt Amblyline cu Gemini is een van de peilers onder het succes van de spint en trips bestrijding van het afgelopen jaar.

De rode roofmijt Phytoseiulus persimilis eet alle stadia van spint en is een echte opruimer.

een jaarrond geïntegreerd systeem te komen. Het is ook zeker nog geen standaard verhaal. Laat u daarom goed begeleiden. Als u gaat overstappen, laat u dan goed informeren door uw collega's met ervaring en door begeleiders die er dagelijks mee bezig zijn. Het is geen standaard uitzet verhaal en ieder bedrijf heeft zo haar specifieke punten. Volg de instructies van het uitzetten van de natuurlijke vijanden nauwkeurig op. Het is immers een levend product. Als u ze met zorg behandelt, doen zij beter hun best voor u. Blijf verder realistisch en begin stap voor stap. En als laatste aandachtspunt, zorg voor een goed waarneemsysteem. Meten is weten!

SAMENVATTING

Vorig jaar werd op 10 ha chrysanten geïntegreerd geteeld, nu op 150 ha. Dat komt vooral door de goede resultaten bij spint en mineervlieg. Beide plagen zijn het afgelopen seizoen succesvol geïntegreerd bestreden daar waar alleen synthetische middelen te kort kwamen. Het werken met geïntegreerde gewasbescherming is in de teelt van chrysanten een serieus alternatief, maar het vereist wel een andere manier van denken en werken.

trips-
roofmijt

signaal-
platen

—instructies